

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-politično in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki prvi in tretji četrtek v mesecu. — Naročnina za cejo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznanil za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah ali v Krško. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravnništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Fej, ovaduhom!

Stara prislovica pravi: «Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist der Denunziant!» Ali po naše rečeno: «Največji lopov na svetu je ovaduh!» Naša slovenska navada ni, koga ovaditi, zlasti po nedolžnem; mi imamo od narave premeško srce in premeško vzgojo, da bi posegali po tem ostudnem orožju. Pač pa imamo slučaj, da gori navedeno prislovico pozna le nemški jezik; ne mislimo tu prave Nemce, med katerimi je poštenjakov kot pri vsakem narodu. V mislih imamo naše spodnještajerske nemškutarje, ki so pravi mojstri ovaduštva; seveda brežiški nemškutarji v tem oziru zaslužijo lavorov venec. Kadarkoli čutijo, da se Slo-

venci začno gibati, tedaj pa začne deževati ovadb; nobena oblast ni varna pred temi zlobnimi in ostudnimi ovadbami; nadlegujejo vse oblasti, politične, sodne, finančne oblasti i. t. d.

Vsaka malenkost se iztakne, katero je kak Slovenec zakrivil, za vsakem oglom špijoni vlečejo na ušesa posamezne besede. Mestni urad pa kuje ovadbo na ovadbo, in ovaja vse po vrsti, kar mu pride pod umazane prste: uradnike, zasebnike i. t. d. Zlasti uradnike imajo ti ovaduhi na piki, vedoč, da imajo v vsakem uradu svoje somišljenike — ovaduhe, ki preže na take stvari kot hudič na grešno dušo.

Eksekutivna oblast teh ovaduhov so nemčurski odvetnik v Brežicah in gotove oblasti, kjer je princip, vsakega Slovenca zašiti in s tem Slovencem usta zamašiti. Saj se ti ovaduhi sami hvalijo, da se njim ne sme las skriviti. To lahko dokažemo s pričami. Toda gospodje se v svojih računih zelo motijo, kazenski zakon nima dovolj kljukastih paragrafov, ki bi nam mogli usta zamašiti. Mi smo pripravljene na vse druge žrtve kot nam jih hočejo naložiti ovaduhi. Nam je naša stvar presveta, da bi se dali prestrašiti po takih sramotnih sredstvih, katerih se morejo posluževati ljudje, ki ne zaslužijo, da imajo človeško podobo. Mi, Slovenci smo vneti za odkrit boj z mečem, ne pa za zavrtni boj z bodalom.

Pred vsem odstraniti one vzroke, ki so ga provzročili. In tu se moramo varovati, da ne navedemo za vzrok, kakor starejši zgodovinarji, edino le Tahija in njegovo nečloveško, recimo živinsko ravnanje s podložniki. Tahij je dal pač neposredni povod k hipnemu vzbruhu vstaje, ali da je menila vstaja uničiti le njega in njegovo gospodstvo, bi veliko preozkosrčno trdili. Zakaj pa so se upirali tudi kmetje, ki niso služili Tahiju, ki njegovega biča niso občutili? Težko, da edino iz ljubezni do svojih sotrpinov, upirali so se ker so vsi zajedno hoteli porušiti celi zistem gospodstva plemenitasev nad podložnimi kmeti. Uprli so se to in ono stran Sotle in Save, uprli so se celo tam, kjer jim oseba gospodarjeva ni bila ravno najzopernejša (na pr. Turn); ali dvignili so se, ker gospodarja sploh niso več hoteli. Načelni cilj upora je bil tedaj, podreti nepravično, često

V vojski se vsak ovaduh obesi na drevo, ker ne zasluži častne smrti s kroglo; pri nas pa ovaduhi prosto tekajo po mestu in se celo bahajo, češ, danes smo zopet enega Slovenca zašili. Fej, stokrat fej, ovaduhom in njih zaščitnikom!

Toda stvar ima drugo lice, če Slovenec gre na sodišče ali drugam in stori resnično ovadbo — Slovenci napravijo samo resnične ovadbe — ako se že drugače ne moremo braniti zoper napade na čast, poštenje in celo osebno varnost, tedaj pa ti ovaduhi zakričijo, češ, da se jim krivica godi, da jih preganjamo. Toda mi se tega orožja poslužimo le redko in edino le v svojo obrambo; ako pa se tega orožja poslužimo, potem izrabimo le resnične stvari, ne pa izmišljene malenkosti.

Naši nemškutarji, n. pr. ovadijo vsak slučaj kolportaže, t. j. nedopustne delitve tiskovnih kot časopisov, letakov, četudi so vse stranke v parlamentu edine, da je treba tisti § 23. tiskovnega zakona takoj odpraviti, ker ne dela čast moderni državi. Naši nemškutarji tečejo ovadit, če kdo odpre pismo brez naslova s fakturo, če kdo s kakim javnim organom nekoliko pretro govori, če kdo policaja prehudo pogleda, če se kdo policaja dotakne, policaj je sploh sveta oseba kakor pri drugih narodih razne živali, na pr. na Turškem. Fej, takim ovaduhom!

brezmejno, edino zgodovinski utemeljeno, nadvlado gospode nad podložnimi. Najhujše je prizadelo podložnike izterjevanje davkov. Svojo telesno moč je tako dal kmet svojem gospodu na razpolago; ako je ta vrhu tega zahteval od njega, česar mu ni mogel dati, ker je ni imel, — denarja in mu je za odškodnino odpeljal živino, orodje, celo otroke v roboto, — tedaj je prekipela čaša! Do konca XV. stoletja so hodili v državno vojsko graščaki sami na čelu svojim podložnikom-vojakom; ali pozneje se je to spremenilo. Vojske so se začele nabirati iz plačanih vojakov, ki so se z vojskovanjem pečali s kakim obrtom in bili veliko izurjenjši. Graščaki, katerim ni bilo treba več iti osebno v vojsko, so plačevali primerno odškodnino; kmalu pa si pridobili od vladarja predpravice, da jim tudi te odškodnine samim ni bilo treba plačevati, ampak

LISTEK.

Upor posavskih kmetov l. 1573.

Spisal St. Lapajnc.

Konec.

K popisu organizacije kmetske vojske smemo pridati, da so imeli tudi svojega pisarja Drmbčiča (Drmačiča po Šenoi), sestavljal pa jim je pisanja, med njimi ona, katera so hoteli poslati vladarju v potrdilo, brdovski župnik, Ivan Babič.

Petelinovo pero je bilo znamenje upora; kadar se je pokazalo v vaši, tedaj so se dvignili vaščani, zateknili zimzelen za klobuk in hajd do Brdovca, kjer se je zbirala vojska, in potem — v boj zoper gospodo za svojim ciljem. Ali za katerim ciljem? Kateri namen je imel kmetski upor?

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

Ti ovaduhi so zelo previdni. Priče dobe, če ne vem kaj stane; priče imajo seveda vedno s sabo, če pa jih ni, pa jih napravijo. Pri sodnji pa tako gladko govorijo kot — iz bukvic.

Fej, takim pričam!

Toda take ovadbe nas ne plaše, če nam jih vsak dan naprtijo. Pač pa se bomo branili s poštenim orožjem, ne pa s protiovadbami, v kolikor niso potrebne v obrambo.

Le naprej še delajte ovadbe, le naprej nas še obrekujte «Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist der Denunziant!»

Mi vstajamo, in Vas je strah!

Dr. H. Wiesthaler — dobrotnik brežiškega mesta.

Leta 1900 je objavila «Domovina» v št. 59 neki dopis iz Brežic, baveč se z nečutenimi razmerami, ki so bile zavladale od one dobe v brežiški «šparkasi», odkar so stari ustanovitelji — Slovenci in Nemci — izstopili iz tega zavoda, prepustivši mesta mladim, neveščim močem, katerim se je bil postavil na čelo bivši notar dr. Wiesthaler.

Nove moči — Nemci slovenskega pokoljenja se odlikujejo po strastnem sovraštvu do krvnih svojih bratov, ljubijo pa denar in dobiček, naj jim dohaja še iz tako žuljevih slovenskih rok. Pod vplivom dr. Wiesthalerja so se jela iztirjavati večja posojila, osobito od slovenskih občin: Bizeljsko, Kapele, Mostec in dr. samo v ta namen, da se je moglo zalagati s posojili brežiške purgarje na zastave povsem dvomljive varnosti, dočim so morali slovenski vlagatelji po več tednov čakati na izplačilo svojih vlog.

Omenjeni članek v «Domovini» meni konečno, da ni odobravati iz gospodarskega stališča to ničvredno postopanje brežiške «šparkase», ki je pa iz narodno-političnih ozirov jako dobro došlo, kajti brežiško hranilnico zadene v tistem hipu bela smrt, ko bo izginil zadnji slovenski vinar iz njenih računov.

Te besede so prejkotslej aktualnega pomena za brežiški okraj, kar nam je dalo povod, da se bavimo tudi tu s to zadevo, osobito ker je ž njo v neposredni zvezi bivši brežiški notar dr. Wiesthaler, največji nasprotnik slovenskega življa v našem okraju, posebno pa brežiškim Slovencem.

so jo prevalili na rame svojih podložnikov. In ti novi davki so hudo mučili kmeta, tem bolj, ker je graščak pri iztirjevanju davka v imenu vladarja sam z a s e hotel napraviti in tudi napravil več ali manj dobička. Zoper to posredno bero cesarskega davka po grajščinskih iztirjevalcih, se je dvignil kmetski glas. Ali z odpravo obstoječih krivic se kmetje niso mislili zadovoljiti, gledali so dalje v prihodnjost. Na podlagi tega novega vira ne morem nič zanimivega podati v tem pogledu ali povem, kar je sicer zgodovinsko utemeljeno. Doli proti Zagrebu so namreč težili — tako kaže smer Save, — sami so se hoteli braniti Turka, vrh tega pa še dati «cesarju, kar je cesarjevega.»

V tradiciji naroda pa živi še jeden lep spomin, spomin na «Gubca kralja». Neko sveto navdušenje prevzame narod, kadar mu Zagorac zapoje o njegovem «kmetskem kralju», kateremu so po udušenem uporu na sv. Marka v Zagrebu ovenčali glavo z

Zoper «Domovino» uvedel je dr. Wiesthaler tiskovno pravdo, ki se je sicer končala z obsodbo odgovornega urednika, ki je pa stala občinsko blagajno v Brežicah stroškov nad 1600 K.

V tej pravdi je zmagal dr. Wiesthaler s pomočjo znane celjske porote; v prvi vrsti se pa mora zahvaliti za zmago svojemu sorodniku, bivšemu okrajnemu glavarju pl. Vistarini, ki je uradoma ščitil s sijajnimi spričevali brežiško «šparkaso» in svojega ljubljenca notarja-sorodnika.

Vrana ne izključe vrani oči.

Kako veljavo imajo Vistarinijeva spričevala, o tem si je slovenska javnost danes, ko se je doigral strahoviti polom v glavarjevem uradu, popolnoma na jasnem.

Boj zoper «Domovino» so plačali torej Brežičani s svoto po 1600 K in to je bila prva dobrotja dr. Wiesthalerja. — Vredno je, da jih naštejemo še nekaj.

Brežiška mestna občina je volila od nekdanj pri volitvah v okrajni zastop v skupini veleposestva, to pa po krivici, ker se ji je popolnoma protizakonito upošteval davek od mestne dobrove v Bukošeku, ki ni bila lastnina brežiške občine, ampak brežiških meščanov. Razume se, da so Slovenci vedno ta glas izpodbijali, ne da bi dosegli pri znanih nazorih naših političnih oblasti opravičeni vspeh.

Tem večnim pritožbam od slovenske strani je napravil dr. Wiesthaler enkrat za vselej konec na ta-le način:

Brežiška občina je vložila tožbo zoper lastne meščane na priznanje lastninske pravice do dobrove v Bukošeku. Tožbi — odbiti v prvi inštanci — je ugodilo na največje začudenje vrhovno sodišče, vsled česar so meščani zgubili dobrovo, mestna blagajna je morala pa plačati stroškov nad 2000 K.

Meščane spraviti ob lastninske pravice, ogromne stroške pa plačati iz njihovih doklad — to je bila dr. Wiesthalerja druga dobrotja. Brežičani naj postavijo v zahvalo temu možu spomenik, pa le tak, kot ga priporoča stara brežiška korenina — meščan Šilic.

Slovenci so imeli od leta 1900 do 1903 večino v okrajnem zastopu v svojih rokah in niso se prav nič dali komandirati od nemškutarske manjšine, v kateri je sedel notar Wiesthaler kot vodja. Ko je zapazil, da se ne dajo Slovenci vpreči v njegov jarem, izstopila je po njegovem povelju

železno razbeljeno krono — v spomin na njegovo kraljestvo. Ali zgodovina te tradicije ne utemeljuje. Gubec je pač bil duša upora, recimo «kralj upora», ali da bi bil hotel biti kralj v že obstoječem kraljestvu, torej protikralj, to spričujejo viri ravno nasprotno. Zakaj pa so se zbirali uporniki pod znamenjem cesarskega grba, zakaj so želeli cesarju plačevati davke in imeti cesarsko namestnijo v Zagrebu? Zanimivo pa je, slediti pripovedovanju Šenoe, kako so volili Gubca kraljem in pri tem posneti one pojme, katere so imeli o svoji bodoči državi. Prosti so hoteli biti od nadvlade graščakov, prosti so hoteli ostati tudi v lastni državi. Njih vladar, domačin, ne bi smel biti noben absoluten vladar.

Kmetski upori leta 1515., 1573. in v manjših pojavih tudi še v poznejši dobi do srede XVII. stl. so jeden najlepših delov iz socialne zgodovine slovenske. «Prostost, enakost in bratstvo», je bil glas francoske

manjšina do zadnjega moža iz zastopa, računajoč na to, da postane slovenski zbor nesklepčen in da propade s tem slovenski zastop samobsebi. Mož ni bil posebno podkovan v zakonskih določbah. Ko so Slovenci ne glede na izstop nemškutarjev sklenili, naj se imenuje g. dr. Strašek zdravnikom za okrajne uboge proti stalni letni plači po 1500 K, intrigiral je dr. Wiesthaler z dopustnimi in nedopustnimi sredstvi, da bi spraval ta sklep ob veljavo. Pa zaman. Po več ko triletni pravdi zmagala je pravična stvar. Okrajni zastop, v katerem so med tem časom zavladaali zopet Nemci, plačati mora vse zaostale prispevke gospodu dr. Strašku, pokriti mora dalje ogromne stroške nad 3000 K, katerih so tudi Brežičani deležni.

Če se pomisli, da je v zadnjih treh letih okrajni zastop namesto od Slovencev določenih bornih 1500 K plačeval nad 5000 K zdravniških stroškov na leto, od katerih pripade največja svota na dr. Höllerja, zračuna se pač lahko, da je oškodovan brežiški okraj, oziroma davkoplačevalci v tej dobi na zdravniških stroških za najmanj 7500 K na pravnih stroških nad 3000 „ in na povračilu g. dr. Strašku 1200 „

okroglo skupaj torej nad 11.700 K

Vidite, davkoplačevalci v brežiškem okraju, tako se je gospodarilo z vašimi novci po navodilu notarja Wiesthalerja in njegovih podrepnikov. Za izvanredne zasluge je imenovala tega moža neka občina tam doli ob Sotli častnim oočanom, — Bog ji odpusti ta narodni greh!

O ostalih zaslugah Wiesthalerjevih za Brežičane, o zaslugah obstoječih v zgradbi slavnega «puštajna» in v preganjanju brežiških Slovencev, napišemo morebiti prihodnjič kaj več. Dobro je, da obdržijo brežiški «purgarji» vse čine sličnih svojih slavnih mož v trajnem spominu, koristno je pa tudi, da vidijo slovenski krajan v pravi luči svoje brežiške nemške dobrotnike.

Domače novice.

Našim čitateljem in naročnikom! Opozarjamo, da se bode list pošiljal od sedaj naprej le naročnikom ali onim ubožnejšim, ki nam naznanijo, da lista ne morejo plačati, žele pa ga obdržati. Menimo

revolucije, «ravnopravnost vseh zemljanov» zahteva današnji socializem, za isto veliko idejo so stremili kmetski upori. Niso imeli uspeha, temeljiti preobrat v socialnem stanju kmeta zvršil se je še le dobrih 200 let pozneje, deloma pod cesarjem Jožefom II., deloma še le l. 1848. Dvojnega pa se le učimo iz kmetskih uporov, akoravno brez-uspešno.

Prvič so naši pradedje nastopili skupno, oni se niso le navduševali vzajemno za eno misel, oni so tudi delali skupno za vresničenje te misli. Ni jih ločila Sotla: bili so jeden narod ta in onostran Sotle. Ločiti bi jih mogla Sava — široka je in mostov ni bilo; ali tudi Savo je premostila njih bratska ljubav, njih bratsko delo. Isti smoter ki je vodil kmetski upor l. 1515: «Le vkup, le vkup, uboga gmajna», mora nas voditi še dandanes. Le vkup ti milijon slovenski in par milijonov Jugoslovanov v boju zoper — milijone sovražnika!

pa, da vsakdo lahko utрпи dve kroni na leto. Vsi dopisi, naročila i. t. d. naj se pošiljajo na naslov: «Posavska Straža» v Brežicah ali Krškem. Naročnino pobira iz prijaznosti tudi tvrdka Uršič & Lipej v Brežicah. V prihodnji številki začnemo priobčevati del znamenite povesti hrvatskega pisatelja Avgusta Šenoa: «Seljačka buna», to je kmečki upor ali Stara pravda. Priobčili bomo zadnji del te povesti, ki se godi l. 1573 in pozneje v Brežicah, v Krškem, sploh v krajih ob Savi in Sotli. Povest bode izhajala celo leto. Tudi nam je obljubljena daljša razprava o združništvu v našem okraju.

Občinski odbor v Brežicah je v svoji seji dne 31. decembra 1906 sklenil, odobriti račun za l. 1906, prositi na železniško ministrstvo, da se postaja preloži v mestno ozemlje, nemški ljudski šoli podeliti 50 K za božičnico, dovoliti namestniku ogleda za meso Kar. Hribarju mesečni prispevek 10 K, mizarju Jožefu Klabutscharju dovoliti napravo vodne sesalke v strugi.

Kakor se vidi, naš občinski odbor prav pridno «deluje»; ali se izplača za take malenkosti sejo sklicevati? Ali ti mogočni gospodje nič pametnejšega ne «pogruntajo»? Pesek v oči za nerazsodne ljudi je prošnja, da se naj postaja prestavi v mesto. Zakaj pa so svoj čas ravno kratkovidni brežiški «purgarji» silili, da mora postaja zunaj mesta biti; ali so se tudi že tedaj Slovencev bali in železnice, ki bi jih pripeljala?

Želimo veliko vspeha tej prošnji; kar pa se ni dovolilo drugim večjim bolj upravljenim mestom, se bode težko dovolilo Brežicam, iz katerih so sedanji gospodarji napravili že pravo vas v primeri z drugimi mesti.

Dovoljeno naj bode vprašanje, ali je v proračunu za l. 1906. tudi par tisoč kron, katere je občina Brežice v vodo vrgla za bataljon vojakov o priliki binkoštno jugoslovanske sokolske slavnosti? Verujemo, da jih mestni očetje niso iz svojega žepa plačali in da jih bodo naprtili davkoplačevalcem. Ali je v mestnem proračunu tudi postavka za par podplatov, katere je mestna občina plačala nekemu učitelju na nemški ljudski šoli; ta je namreč bos okrog hodil, ker je svojo plačo po bežnicah zapil.

Ali je v mestnem proračunu tudi tisoč kron, katere je občina v vodo vrgla za frank-

Drugič pa spoznamo iz zgodovine kmetskih uporov, ker leži energija naroda, ki je edina sposobna krepko nastopiti proti krivicam, narodu se godečim. Tam v jedru naroda, med prostim kmetskim ljudstvom, tam med mirnimi Posavci se je rodila ona moč, ki se je vsaj upala navaliti na starodavne, trdne gradove. — Ni imela uspeha, in graščaki so se norčevali iz njih boja za «staro pravdo»; ali ne zabimo, norčevali so se po boju, v boju pa so klicali vse svetce na pomoč!

Priprosto, neokuženo, vedno le za pravico stremeče kmetsko ljudstvo je tedaj v narodu tista sifa, ki more edino proizvajati učinke. Čuvajmo to silo, množimo in ostrimo jo z vsemi poštenimi sredstvi naprednega duha; in pa — vrnivši se med njo — ne izrabljamo jo v malenkostne namene kake vaše politike; zakaj ona je namenjena, pa tudi sposobna za — večja dela.

Le vkup, uboga gmajna!

furtarice, pruske zastave o priliki otvoritve mostu? O priliki otvoritve cesarja Franca Jožefa I. mostu, se je po našem mestu kar tema delala od teh pruskih cap, katere je občina naročila in usiljevala po vseh hišah. Lepi patrijotje so ti naši mestni očetje; seveda most imenujejo po našem presvitlem cesarju, razobesijo pa zastave pruske države, ki je najhujša sovražnica naše Avstrije. Na zunaj se hočejo hliniti kot udane patrijote, doma in v srcu pa so Prusaki!

Dalje, občina Brežice ima odprto roko samo za otroke na nemški šoli, otrok na utrakvistični (slovenski) šoli pa ne pozna, pač pa ji zelo diše novci starišev teh otrok!

So lang' s geht!

Vodjem okrajnega glavarstva v Brežicah je baje določen c. kr. nadkomisar grof Walter Attems v Gradcu. Mesto okrajnega glavarja se bode baje pozneje definitivno zasedlo. Naj bo novi vodja provizoričen ali definitiven, mi bomo od njega brezobzirno zahtevali, da z našim ljudstvom vedno pravično postopa, da spoštuje in varuje naše narodne pravice, da uraduje slovenski, da se ne da vpreči v nemškutarski voz. V prihodnji številki prinesemo obširno navodilo za občevanje z uradi v jezikovnem in drugih ozirih. Pozor, župani in drugi veljaki! Govorite z novim okrajnim glavarjem vedno le slovenski; ako vas ne bode razumel, pa mu obrnite hrbet. Mi vas bomo izdatno podpirali.

Pri zadnjem zborovanju brežiško-sevniškega učiteljskega društva dogovorili so se navzoči šolski voditelji, da bodo v prihodnje z okrajnim šolskim svetom slovensko dopisovali. Upamo, da to store tudi šolski voditelji, ki se tega zborovanja niso udeležili.

Šolski vodja tukajšnje petrazrednice je še vedno vpokojeni nadučitelj Ornik, ki je tudi državnega pravdnika namestnik, odbornik brežiške mestne hranilnice ter oskrbnik hiš iste hranilnice. Vsled preobilnih služb ne more šolskega vodstva povoljno opravljati. Vidimo ga le redkokedaj v šolo iti, kjer se par minut zamudi. Ni se čuditi, da se slišijo tožbe o nedostojnem obnašanju šolskih otrok, ako jih vzgojujejo slovenski odpadniki, kakor Svetlin, Schittnig in drugi, ki nimajo srca za blagor slovenskih dec. Gospodu Orniku svetujemo, da naj rajši svojo službo kot vodja vestno opravlja, kakor pa da se z agitacijo peča, sicer pa bomo govorili o intrigijah tega gospoda prihodnjič več.

Na tukajšnji nemški šoli je nastavljen učitelj Rentmeister, ki pa svojemu imenu ne dela nikake časti. Od mestne občine dobiva podporo kar in natura, kupila se mu je obleka in obutev, menda v zaslugo, ker je lansko leto parkrat precej po pričetem poduku poslal učence domov, — ker so mu vinski duhovi preveč nagajali. Ta gospod občuje posebno rad s svojimi pobratimi — tukajšnjimi policaji, ter njim enakimi sloji. Ubogi otroci, ki imajo take vzgojitelje.

Smrtna kosa. Umrla je po kratki bolezni gospa Elizabeta Wutt roj. Drobež, soproga c. kr. davkarja g. Simona Wutt v Brežicah. Pogreb se je vršil dne 7. t. m. popoldne ob ogromni udeležbi. Slovenski pevski zbor je pred hišo žalosti in na pokopališču zapel par žalostink. Spoštovani rodbini naše najiskrenejše sožalje!

Novi hotel zraven kolodvora v Sevnici, ki je dosedaj veljal kot nemški «Heim»

je kupila gospa Marija Mraz. Vknjižena terjatev «Südmarke» 16.000 K se plača; «Südmarka» je izgubila svojo nevknjiženo predkupno pravico. Ako ne bo hotel zopet le gnezdo sevniške nemškutarije, ampak dostopen vsakemu brez razlike narodnosti, potem zasluži izdatne podpore s strani Slovencev. Pri nakupu je sodelovala stavbena zadruga «Lastni Dom» v Brežicah.

Stavbena zadruga „Lastni Dom“ v Brežicah je kupila hišo gospe Marije Mraz med lekarno in hotelom Adamus.

Načelnik obrtne zadruge brežiške g. Heinrich Klabutschar, klepar in krčmar v Brežicah, neče slovenski znati. Ko je gosp. Holy prinesel v potrdilo delavsko knjižico svojega pomagača, zavrnil ga je Klabutschar, da ne podpiše slovenskega potrdila, češ, da ne zna slovenski.

No, kleparju in krčmarju Klabutschar bomo prav kmalu odvzeli breme načelnika obrtne zadruge; tudi slovenski mu ne bo treba znati, če Slovenci podpiramo le svojega kleparja in svoje krčmarje. Berite in serat «Svoji k svojim!»

Mestna hranilnica v Brežicah kupuje hiše, oziroma posojuje kupcem hiš v Brežicah, ne le pupilarno varno, kakor zakon veleva, ampak kar celo vrednost hiše in še več; reševati je treba nemško posest in nemškutarje. To je menda edini namen hranilnice, četudi zraven vse popoka. Radovedni smo, koliko časa bode trajalo še to pogubonosno gospodarstvo, koliko časa bodo to početje mirno gledale oblasti, zlasti sodišče, ki v hranilnico vlaga otročji denar, koliko časa bodo to trpeli vlagatelji.

Pozor, kdor je prizadet, da ne bo prepozno!

Desetletnico službovanja v našem okraju praznuje letos c. kr. deželne sodnije svetovalec, gospod Josip Sitter. V teku svojega desetletnega službovanja kot okrajni sodnik in svetnik si je pridobil splošne simpatije celega okraja, zlasti med kmečkim ljudstvom, kateri ima v njem vzornega sodnika, najboljšega svetovalca in odkritega prijatelja; on je bil v uradu vedno nedostopen za nacionalne spletkarije, vedno strog, pravičen, obenem nasproti strankam koncilantem in ustrežljiv. Izven urada pa se ne boji pokazati, da je sin slovenske matere. Z eno besedo: bil je in ostane vzor uradnika. Bog ga ohrani še dolgo vrsto let našemu ljudstvu!

Beli sužnji so Matheisovi delavci in delavke, zlasti v jajčnem skladišču. Delavke služijo na dan po 1 K 20 vin. reci; eno krono dvajset vinarjev, t. j. ravno dovolj, da se ne more ne živeti in ne umreti. S temi krajcarji si morajo plačati stanovanje in hrano; zjutraj pridejo po 1—2 uri daleč peš, potem pa se mučijo od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer s presledkom 1 uro opoldan in pol ure popoldne. Poleti morajo prenašati grozen smrad, tako da jih mnogo zboli in umrje vsled bolezni na pljučah. O moralnih razmerah v tej mučilnici hočemo prihodnjič kaj več povedati. Seveda obrtna oblast vidi na deželi vsako — gnojišče, pri g. Francu Matheisu, trgovcu v Brežicah, pa je slepa. Svarimo stariše, da naj ne izpostavljajo svojih otrok takim nevarnostim.

Zaročil se je gospod Fran Lipej, narodni trgovec v Brežicah, z gdč. Ljubico Lipold iz Žalca. Čestitamo najiskreneje!

Bivši okrajni glavar Julij pl. Vistarini je vpokojen; naseli se stalno na Dunaju.

Zadostovala je že preiskava na okrajnem glavarstvu v Brežicah, da je dobil plavopolo; prihodnji vodja okrajnega glavarstva bo imel dovolj dela, da ta Angijev hlev očisti. V kozjanskem okraju se ni vršila preiskava, ker je bila nepotrebna vsled očitne resničnosti svoječasno objavljenih sleparij. Stvar poslancev in prizadetih občin je, da od vlade zahtevajo povrnitev povzročene škode pri posameznih kmetih.

Novi vlak — začne voziti počenši s 1. majem 1907 na progi Zidani most in Zagreb; novi vlak bo mešanec, ki bo odhajal iz Zidanega mosta približno ob 8. uri zvečer.

Uboj. V nedeljo dne 13. t. m. zvečer sta se na potu domov sprla brata posestnika Franceta Rožman iz Cundrovca; bila sta gotovo precej vinjena. V prepiru je eden brat drugega z nožem zabodel v trebuh tako, da je še isto noč umrl v brežiški bolnišnici. Tudi preživeči brat je poškodovan.

Brežiški specialisti ali žalostna storija o konju. Nedavno se je v Brežicah pripetil ta-le slučaj: Konj odličnega brežiškega meščana oboli. Kličejo zvečer brežiškega živinskega zdravnika v pomoč. — Drugi dan zjutraj konj — crknjen. Tretji dan živinski zdravnik plača posestniku 400 kron za — crknjenega konja. Mi vprašamo: častiti gospod živinski dohtar, ali ne bi bilo bolje, da vzamete knjigo v roke in se učite konjskih bolezni, kakor da si po slovenskem ozemlju trkate na prsa in nas izzivljate ob vsaki priliki s tem, da se proglašate Vsemcem in častilcem prajzovske države! Maslo na vaši c. kr. uradniški glavi vže teče; ako vam drago, bo še bolj teklo!

Gospodarstvo v Pufštajnu. Dosedanja najemnica, gospa Wregg ni bila več po volji nemškutarski gospodi, ker je v gostilno privabila preveč slovenskih kmetov. Novi odbor jo je odslovil, nastavlil novega gostilničarja, ki ne razume besede — slovenski, mu naročil, da sme v gostilni trpeti le — nemškutarje in si je delo tako-le razdelil: Kapo Pufštajna dr. Janesch in njegov namestnik Prickmayer, podnačelnik okrajnega zastopa, odganjata — slovenske kmete in delavce, češ, da prinesejo preveč nesnage z slovensko govorico; nemškutarski trgovec Costa (ki se v Jesenicah Slovenca dela) skrbi za — košto, živinozdravnik Fischer nadzoruje meso in konje; gg. Schütz in njegov tovariš založnik Reiningshausove pive, nadzorujeta sobe in osebe obojega spola. Pred par dnevi je mestni stražnik po naročilu krčmarja nekemu gostu zagrozil z aretacijo, ker je slovenski govoril.

Brežiški „Sokol“ je čisti dobiček od igre «Cigani» K 55 — naklonil ubogim šolarjem brežiške okolice, in dohodek prostovoljnih darov za Gregorčičev spomenik ob priliki Gregorčičevega večera 13. t. m. v znesku K 50 — naložil v brežiški posojilnici.

Narodna tvrdka Uršič & Lipej v Brežicah je darovala dijaški kuhinji v Celju 10 K, namesto venca pokojni g. Elizabeti Wutt, soprogi c. kr. davkarja v Brežicah.

Častnim občanom je občina Zakot (okolica Brežice) imenovala c. kr. deželno-sodnega svetnika g. Josipa Sitterja o priliki desetletnice delovanja v našem okraju v priznanje njegovih zaslug. Obenem se mu je izročila diploma po deputaciji občine Zakot.

Protestanti v Brežicah so gg.: dr. Karl Leuschner, upravitelj grajščine, dr. Josip

Oswatitsch, c. kr. sodni pristav in Rihard Kniewasser, urar; prvi je protestant že od rojstva, druga dva pa sta odpadla od katoliške cerkve pred par leti.

Nezaslišano. Nemški časniki se že cel teden sem zgražajo nad činom, ki ga je zakrivila nemška gospa Marija Mraz v Brežicah. Kakor smo poročali že na prvem mestu, je prodala svojo hišo, ki stoji med lekarno in hotelom Adamus, najboljšemu kupcu ki je bil — Slovenec, namreč stavbeni zadrugi «Lastni Dom» v Brežicah. Sedaj ji oponašajo, kaj so Nemci vse dobrega storili. Lepa nemška čednost to očitanje! Vsa ta jeza pa izvira od tod, ker niso mogli dobiti hiše za slepo ceno v roke, in ker bo moral iz hiše nemški pek.

Osebna vest. Gospod dr. Anton Vičič, c. kr. okrajni zdravnik v Brežicah je predstavljen v Gradec k namestništvu; na njegovo mesto pride g. dr. Peter Jokits iz Gradca, dosedaj sanitetni osistent pri namestništvu.

Ribnica — Brežice. V Ribnici na Kranjskem, kjer se dela «süha roba» imajo vsi posestniki pozimi okna s slamo zadelana, le župan — z gnojem. V Brežicah pa imajo vsi posestniki hiše z opeko ali vsaj z deskami krite, samo župana Avgusta Faleschinija hiša je s slamo krita.

Član slovenskega dijaškega društva „Triglav“ v Gradcu je bil svoj čas župan nemških (?) Brežic Avgust Faleschini, ko je še «študiral» v Gradcu. Študiral je toliko časa, da ni postal družega nego posestnik hiše s slamnato streho v Brežicah, «slamnati» župan (pravi župan je namreč občinski tajnik) in oskrbnik svoje sorodnice — posestev.

Razglas uradnih dnevov v letu 1907. V letu 1907 vršili se bodo za občine sodnijskega okraja Kozje in Sevnica naslednji uradni dnevi: Kozje: dne 11. prosinca 8. svečana, 8. sušca, 12. mal. travna, 10. vel. travna, 14. rožnika, 12. mal. srpana, 9. vel. srpana, 13. kimovca, 11. vinotoka, 8. listopada in 13. grudna.

Sevnica: 15. prosinca, 15. svečana, 15. sušca, 15. mal. travna, 15. vel. travna, 15. rožnika, 15. mal. srpana, 16. vel. srpana, 16. kimovca, 15. listopada in 16. grudna.

Uradni dnevi v Brežicah vršili se bodo vsako sredo in soboto od 9. do 12. ure dopoldne, izjemoma praznikov.

Uradni dnevi v Podčetrtku in na Planini vršili se bodo samo v potrebnem slučaju in z občnimi razglasi pravočasno nizanili.

Srečkanje za letošnji glavni nabor tukajšnjega okraja za I. letni razred, to je za vse one naborne obvezance, kateri so rojeni leta 1886 in so pristojni v eni občini sodnijskega okraja Brežice, Sevnica in Kozje, vršilo se bo v četrtek dne 17. prosinca 1907 ob 9. uri dopoldne v uradnih prostorih c. kr. okr. glavarstva v Brežicah.

Rojak — slavljenec. V tiskarni družbe sv. Mohorja je slavil te dni gosp. Ivan Tršelič petindvajsetletnico svojega sodelovanja pri «Miru». «Mir» je dokončal s zadnjo l. številko svoje petindvajseto leto in g. Tršelič je bil tisti, ki je vseh petindvajset let nepretrgoma stavil «Mir». Pač smemo reči, da take petindvajsetletnice še ni bilo na Slovenskem. Uslužbenci tiskarne so jublanta počastili s skromno slovestnostjo, izročivši mu venec z napisom, a s primernejšim darilom ga je obdarilo lastništvo in upravnništvo «Mira», s katerim vzajemno deluje že

tako lepo vrsto let. G. Ivan Tršelič je rodom iz Čateža na Dolenjskem. Vstopil je v tiskarno družbo sv. Mohorja dne 11. februarja l. 1872 kot črkostavec ter je v tej službi ostal neprestano do danes, torej že skoraj 35 let. Nekaj časa je bil tudi odgovorni urednik «Mira». G. jublantu želimo še mnogo let čilega zdravja.

Trgovec Franc Matheis v Brežicah je dal svojo hčer protestantu v zakon!

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar, urar, steklar, kovač. Pričakovati imajo dober zaslužek. Prosimo za ponatis!

Somišljeniki in bralci „Posavske Straže!“

S tem se Vas uljudno vabi, da se čim preje naročite na naš list. Tisti dve kroni lahko vsakdo utрпи, s tem pa tudi veliko pripomore k narodnemu delu. Torej somišljeniki in bralci «Posavske Straže», sežite v žep in odrinite tisti 2 kroni za narodno, res prepotrebno delo! Obenem pa pridno agitirajte za naš list in ga razširjajte povsod. Torej na delo za dobro stvar!

Krške novice.

Krčani in okoličani! Ali ste se že naročili na „Posavsko Stražo“? Kdor se še ni, naj to nemudoma stori! Prihodnja številka se pošlje le naročnikom. Terjali ne bomo nikogar, kdor se zanima za list, si ga bo tudi omislil.

Silvestrov večer v Krškem. Kritik je res revež. Če kritizira, jim ni prav, pravijo: kdo ga je pa klical, kaj se pa briga za nas; če pa človek nič ne omeni, pa porečejo: nihče se ne zmeni za nas. Vrag jim ustreži! Tako je kritika igre «V Ljubljano jo dajmo!», ki se je objavila v zadnji «Posavski Straži», zelo kri razburila nekaterim rahločutnejšem. Seveda čisto brez vzroka. Kritika je bila pisana zgolj iz namena nekoliko opomniti nekatere, da se vejo v prihodnje ravnati, ne pa katerega izmed teh razžaliti. Zato pa izjavljam na tem mestu, da nisem imel namena kateregakoli žaliti s tem, ali morda zasejati prepir v družabno življenje, pač pa je bila moja vroča želja, da se isto kolikor mogoče oživi. Seveda, če nekateri ne razumejo, oziroma nočejo razumeti, potem jim ne morem pomagati. V bodoče pa bom že pazil, da izostane vsaka najmanjša kritika in — basta. Kritikus.

Opozarjamo še enkrat na obč. zbor narodne čitalnice, ki se vrši v soboto 19. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalniški dvorani. — Pred zborovanjem se uprizori veseloigra «Medved snubač». Vstopnina prosta. Vstop je dovoljen udom in po njih upeljanim gostom. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Odbor.

Odbor narodne čitalnice in tel. društva «Sokol» v Krškem se darovalcem dobitkov za Silvestrov večer in vsem damam in gospodom za sodelovanje najtopleje zahvaljuje.

Meščanska garda v Krškem priredi v nedeljo, dne 27. t. m. veselico v salonu g. Schenerja. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K. Svira sekstet iz Ljubljane.

Veselica gasilnega društva v Krškem, dne 6. t. m. v gostilni g. Jermana je izpadla nad vse pričakovanje. Toliko gostov že več let ni bilo; vsi gostilniški prostori so bili natlačeno polni. Na vsopredu je bil šaljivi bazar, prosta zabava in obligatni — ples, ki je trajal pozno v noč. Bila je prava ljudska veselica, ki se gotovo ponaša z lepim gmotnim uspehom. — Kakor je viditi, zadošlo je tuk. gas. društvo občno simpatijo od strani meščanstva, posebno vsed tega, ker ima slovensko povelje. Veselice se je udeležilo tudi precej gasilcev iz Leskovca.

Premeščen je tuk. davč. praktikant g. A. Maier na lastno prošnjo iz Krškega v Kamnik.

Umrl je v noči od 11. na 12. t. m. v Gradcu g. Anton Lavrinšek, doma iz Krškega št. 2. Bil je svoječasno trgovec v Krškem na mestu kjer je sedaj g. Engelsberger. Bil je dober vinogradnik in eden prvih, ki so upeljali žlahtne vrste trt v naše vinograde. Prizadetim rodbinam naše sožalje! — Truplo se je pripeljalo v Krško ter se je pokopalo na tuk. pokopališču dne 15. t. m. Naj v miru počiva!

Prost. gas. društvo v Kostanjevici priredi v nedeljo, dne 20. t. m. plesni venček s tombolo v prostorih g. L. Bučarja. Svira godba c. kr. priv. meščanske garde kostanjeviške. Vstopnina za osebo 50 vin., za obitelj 1 K. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Odbor.

Sprememba pri tuk. sodišču. C. kr. pristav g. dr. Fr. Pompe, ki je bil začasno prideljen c. kr. okrož. sodnji v Novem mestu in zadnji čas kot vodja pri c. kr. okrajnem sodišču v Kostanjevici, je nastopil zopet službo pri tuk. sodnji in je prevzel kazenski oddelek. Oddelek za sporne zadeve in eksekucije je prevzel c. kr. pristav g. A. Levičnik, ki je do sedaj vodil kazenski oddelek.

Gregorčičev večer se priredi v nedeljo, dne 20. t. m. na Vidmu v gostilni gospe Podjedove. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Na sporedu je petje, deklamacija, govor in prosta zabava. Vstopnina: sedeži prve vrste po 80 v, druge vrste 60 v, stojišča 40 v. Ker je čisti dohodek namenjen Gregorčičevemu spomeniku, se preplačila hvaležno sprejemajo. — Ker je Gregorčič ljubljene slovenskega naroda, kojemu je podaril nedosežno lepe svoje pesnitve, izkažimo mu tudi mi vsekakor zasluženo posmrtno čast in se udeležimo v velikem številu častnega večera!

Meščanski večer narodne čitalnice v Krškem je privabil v soboto 12. t. m. veliko občinstva iz mesta in okolice. Ponovila se je igra «V Ljubljano jo dajmo!», ki se je igrala v občno zadovoljnost. Po igri je bila prosta zabava in ples, ki je napravil plesalcem obilo veselja. — Kakor se čuje namerava tuk. diletantski zbor prireditelj gledališke predstave vsako soboto, na kar se že sedaj opozarja slav. občinstvo. — Jako lepo! Torej je bila vendar potrebna zadnja kritika. Mi že sedaj z veseljem pozdravljamo to idejo ter želimo, da bi diletantski zbor tudi v tem vztrajal, kajti gledališke igre niso le za zabavo, temveč tudi za izobrazbo ljudstva.

Važno za stariše, ki imajo učence na meščanskih šolah. Učenci, ki dovršijo nadaljevalni kurz, to je četrti letnik na meščanskih šolah, imajo pravico vstopiti v višje trgovske šole (akademije).

V zadnjem zasedanju avstrijske delegacije je izjavil minister zunanjih zadev, da sprejema ministrstvo zunanjih zadev mladeniče, ki so dovršili trgovske akademije, v službo kot pisarniške uradnike pri naših zastopih.

To je velike važnosti za našo mladino, ki so dovršili trgovske akademije in posredno tudi za mladeniče, ki so izvršili meščanske šole. Stariši naj bi ne silili svojih sinov v gimnazije, ki so prenapoljene ter vsled tega ne dajo onim, ki šole dovrše, upanja da bi se mogli sprva od svoje službe lahko preživeti, ker so mesta v vseh poklicih ki se nudijo absolventom vseučilišč, izjemši bogoslovce — prenapoljena, temveč naj pustite rajši svoje sinove odgojiti na realkah, meščanskih šolah in trgovskih akademijah, kjer se jim nudi prilika za praktične, neodvisne poklice in prilika ogledati si svet. —

Doslej imamo Slovenci le dve meščanski šoli, v katerih se učenci ne odtujijo svoji narodnosti, in sicer štirirazredna v Krškem z nemškimi in trirazredna v Postojni s slovenskim učnim jezikom.

Popihal jo je nedavno iz Leskovca pri Krškem znan trgovec Maks Temistokle. Seboj je vzel kakih 6000 kron gotovine ter dva zaboja boljšega blaga. Pri upnikih se vsled velike naglice ni poslovliti ni utegnil boječ se, da ne zamudi vlak. No, gotovo jih svoječasno odškoduje z lepimi razglednicami iz — Amerike.

Sneg, ki je padel v ogromni množini zadnje dni decembra in prve dni januarja, dal nam je v Krškem veliko opravka; bili so zamedeni vsi prehodi, po cesti pa ga je bilo nakopičenega en meter in pol na visoko.

Na gori sv. Lovrenca je porušil Mariji Levičar s svojo težo gospodarsko poslopje in napravil škode do 600 kron.

Poročila se je dne 16. t. m. gđ. Lojzika Svetic, nekdanja trafikantinja v trafiki g. Aumana v Krškem, z gosp. A. Gostiša z Radeč. Čestitamo!

Narodna čitalnica v Kostanjevici je imela dne 30. pr. m. svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: g. Fran Čebulj, predsednik, g. Valentin Uršič, podpredsednik, g. Lavoslav Bučar, tajnik, g. Božidar Lappain, blagajnik, g. Ignacij Cerov, arhivar, gg. Ivan Goriup in Fran Rabuse, odbornika, gg. Rajko Doležalek in Fr. Trost, odb. namestnika. Pevovodjem se je imenoval g. učitelj Fran Grajland.

Krčani!

V nedeljo vsi na Videm
v Podjedovo gostilno,
kjer se vrši Gregorčičev
večer!

Domače gospodarstvo.

Za vinogradnike! Oni vinogradniki, ki so naši naročniki, morejo v našem listu brezplačno ponujati svoje vino. Naznajte nam naj svoj natančen naslov, množino vina, vrsto vina in ako hočejo tudi ceno. Ako vino prodajo, morajo nam tudi to naznati. Imena prodajalcev vina s podatki se bodo navedli v vsaki številki, dotične številke se pošiljajo vsem večjim prekupcem vina. To ugodnost nudimo seveda le slovenskim vinogradnikom.

Javna združna enketa. «Združna zveza» v Ljubljani je razposlala vsem svojim zadrugam sledeči dopis:

Obračamo se do vseh svojih zadrug, da nam na priloženi poli odgovorijo na sledeča vprašanja:

1. S kakega namena se je zadruga ustanovila? Kako je ta namen izvrševala? Kaj je pospeševala, kaj je oviralo izvrševanje namena?

2. Kake posledice je imelo delovanje zadruga;

a) v gospodarskem (gmotnem) oziru;
b) v duševnem oziru, zlasti, jeli se je udomačila smisel za gospodarsko združevanje?

3. Splošne opazke in nasveti.

Odgovori naj bodo podrobni, jasni in popolnoma odkriti; nič se naj ne zamolči, nič se naj ne olepšuje.

V odgovorih hočemo najti zgodovino našega združništva, a tudi dobiti sliko, ki bode tem boljša, čim natančnejša bode.

V odgovoru naj se označijo krajevne razmere, naj se opiše značaj ljudstva pred ustanovitvijo zadruga in sedaj, naj se pove kdaj in kdo je povzročil ustanovitev, kako in kako ljudje so se dobili za odbor, nadzorstvo; ali je inteligenca sodelovala; kaj in kdo je nasprotoval, s kakimi uspehi; vpišite vse posle, tudi najmanjše, katere je zadruga izvrševala, kateri posli so se ji posrečili, kateri ne.

Konečno pristavite svoje splošne opazke, svoje nasvete, naj se tičejo zadruga same, zveze ali sploh združništva; za vsak nasvet, za vsako kritiko vam bomo hvaležni.

Iz odgovorov hočemo dobiti zavest, jeli je bilo delovanje naših zadrug, zveze, pojedinih oseb pravo.

Iz odgovorov si hočemo napraviti temelj za nadaljno poslovanje.

Prosimo torej nujno, da nam odgovorite na stavljen vprašanja.

Na ta dopis prihajajo zvezi jako temeljiti odgovori od njenih zadrug.

Odgovoriti pa morajo vse zadruga.

Ker si je v gospodarskem življenju našega naroda priborilo združništvo prvo besedo, je torej postalo za celi narod velevažno.

Radi tega ne omejujemo te ankete samo le na naše zadruga, temveč vabimo tudi vse druge, prijatelje in nasprotnike združništva, da se te javne združne ankete vdeležijo in nam na gori stavljen vprašanja odgovorijo.

Ustanovni shod slovenske kmečke zveze za Štajersko se vrši dne 21. t. m. dop. ob 10. uri v Mariboru (Narodni Dom). Shod sklicuje g. Janez Roškar, deželni poslanec, veleposestnik in župan v Sv. Juriju v Slov. Goricah. Brez vabila vstop ni dovoljen. Želimo veliko uspeha!

K ustanovnemu shodu pošljemo svojega poročevalca, in bomo obširno poročali.

Ustanovno zborovanje Narodnega sveta za Spodnje Štajersko, obenem razgovor o določitvi kandidatov za državnozbornske volitve se vrši dne 7. svečana t. l. v Mariboru. Povabljenih je le 20 zastopnikov cele Spodnje Štajerske.

Letni in živinski sejmi.

Meseca prosinca t. l. se bodo v polit. okraju Brežice letni in živinski sejmi vršili sledeče dni:

Dne 21. prosinca na Bučah	sod. okr. Kozje.
„ 22. „ „ Bizeljskem „ „	Brežice,
„ 25. „ „ Artičah „ „	„
„ 25. „ „ Koprivnici „ „	Kozje.
„ 29. „ „ Rajhenburgu „ „	Sevnica.
„ 31. „ „ Dobovi „ „	Brežice.

Po svetu.

„Strupena krota“ — crka. Ptujška krota leži v zadnjih «cugih». Vsi nemčurski dohtarji so bili že klicani k nji, pa nobeden ji ni mogel več pomagati. Pravijo, da nimajo več «arcnij» — penez — zanjo. Dolga ima toliko, da ne ve več kam in kako iz silne zadrege. Zato tako zelo kriči po naročnini in obljublja, da bo izhajala za isti denar, če se naprej plača, tudi vsak teden. Vse to pa je le navadna laž, kajti s tem hoče le ohraniti naročnike, ki bi potem morali še enkrat toliko plačati za ta gnus in smrad. Ker ji pa ljudje ne bodo šli na njene preneumne limanice, temveč bo izgubila več kot polovico naročnikov, ji bo kmalu zastala sapa. Edino njeno upanje je še, da bi ji «Südmarka» in pa lutrovski šuntarji iz nemškega rajha spet priskočili na pomoč, kar pa ni verjetno. Tako bo to nesnago, kakor pravijo, vzel še to leto vrag. Ljudje, bodite pametni, in ne naročajte torej «giftne krote», ker za svoj denar najbrž niti papirja za na gnojišče ne boste več dobili!

Visokošolec v bolnišnici v Gradcu se obrača z iskreno prošnjo do velikodušnega občinstva, da bi mu omogočilo kolikor mogoče najhitreje s prispevanjem denarja zdravljenje na jugu v milejšem podnebju, kar je še edino najboljše sredstvo po mnenju zdravnikov - strokovnjakov. Apelira se na blaga srca, ker se gre za mlado, nadebudno življenje in vsak, še tako majhen znesek je dobro došel. Prispevke bo prevzemal iz prijaznosti velec. gosp. dr. Benjamin Ipavic (Gradec, Karl Ludvig Ring 4) ter se bodo ti objavila v slovenskih časnikih.

V slučaju, da bi se bolezen shujšala in bi bila smrt neizogibna, bi se porabil nabrani znesek kot podpora za njegove revne tovariše visokošolce. Če se kdo zanima za ime dotičnega visokošolca, naj se obrne na uredništvo «Domovine».

V ta namen so doslej darovali v Celju: slavna celjska posojilnica 30 K, gg. odbor-niki posojilnice 12 K, g. urednik Lj. Furlani 2 K, g. zdravnik dr. Janko Sernec 4 K, g. trgovec Robert Diehl 1 K, g. fin. straže komisar M. Voh. 1 K, g. ravnatelj Franjo Jošt 1 K, g. sodni tajnik Erhartič 1 K. — Skupaj 52 K. Vsem velikodušnim darovalcem v imenu ubogega bolnika prisrčna hvala!

Nemška pravičnost. V ponedeljek je imelo sejo v Mariboru nemško društvo za

Maribor in okolico. Razpravljalo se je pri tem tudi o slovenski gimnaziji v Mariboru. Tisti Nemci, ki vedno vpijejo, da so polni same pravičnosti napram Slovencem, so izjavili: Izrekamo se najodločneje proti namenu, da bi se ustanovila v Mariboru popolna slovenska gimnazija. Maribor ne bo nikoli trpel, da bi se slovenske gimnazijske paralelke, ki so jih svoj čas tukaj vtihotapili in nimajo nobene pravice do obstoja, razširile v popolno slovensko višjo gimnazijo, tudi pod pogojem ne, da se odpravijo slovenski razredi v Celju. Največja predrznost je, da se zahteva v nemškem mestu Spodnje Štajerske tak nasprotniški zavod. Ako občutijo Slovenci potrebo po takem zavodu in bi ga vsled razvajanosti od strani vlade dosegli, naj ga ustanove na slovenskih tleh — v Žalcu, Št. Jurju ali kjer si bodi — in nikdar pa ne v nemškem mestu. Nasprotno, delati se mora na to, da se zopet odstranijo nepostavne slovenske paralelke v Mariboru! — To so besede nemške pravičnosti!

Za zobovje šolskih otrok skrbijo po raznih mestih v Nemčiji posebni zobozdravniki, katere plačuje mestna občina. V Mühlhausenu je preiskovanje zobovja šolskih otrok pokazalo, da je 99,57% otrok bolnih na zobovju. Od 9524 preiskanih otrok jih je le 41 imelo zdravo zobovje. V imenovanem mestu so ustanovili posebno zobno kliniko za šolske otroke, kar je prvo leto stalo 15.600 K. Take klinike so že v Štrasburgu, v Darmstadtu, v Offenbachu itd. Vsa preiskavanja in lečenja zobovja so brezplačna. Tozadevni stroški so znašali v Štrasburgu l. 1902. 2700 K, l. 1903. 3300 K, l. 1904. 6300 K in l. 1905. 8000 K. Pri nas se pa za zobovje otrok ne stori nič, kar je velika napaka.

Kaj naj podpisujemo? Pri podpisih je treba največje previdnosti. Kako malo pa je naše prosto ljudstvo pri podpisih previdno, natančno, vemo oni, ki imamo vsak dan priliko, opazovati to po pisarnah. Če se marsikateremu kmetu predloži kaka listina in se mu reče podpisati, podpisal se bo, ne da bi listino poprej prebral. Tako slepo podpisovanje lahko povzroči največjo nesrečo, za kar imamo dovolj dokazov. Zato pa svetujemo: Ne podpiši ničesar, česar nisi poprej prebral in vsega dobro razumel. Vsako pogodbo, pobotnico, račun in menico, ki se ti v podpis predloži, prevdari dobro. Ako česa ne razumeš, zahtevaj, da se ti to razloži. Nemških listin ne podpisuj! Nikdar se ne daj k podpisu prisiliti. Bodi jednako previden vedno in povsod, bodisi da imaš kaj podpisati na glavarstvu, sodišču, davkarji pri notarju, odvetniku, župniku ali pri svojem najboljšem sosedu. Te previdnosti ti ne bo nihče zameril in bo v korist le tebi.

Odredba proti lekarnarjem. Ministrstvo za notranje posle je izdalo naredbo, katera zahteva od vseh lekarnarjev, da morajo napram vsem bolniškim blagajnam in ustanovom dajati zdravila (t. j. za materijal) 30% popusta in za pripravljanje zdravil (za lekarniško delo) 50% popusta. Lekarnarji na deželi pravijo, da bi potemtakem imeli celo izgubo in grozijo, da bodo ustavili od prvega januarja naprej vsem bolniškim blagajnam zdravila, ako se ne uvažuje njihov protest in se odredba ne ustavi. — To so lepi ljudski prijatelji!

Umor. Blizu Št. Janža v radeškem okraju so našli 2. t. m. posestnika Miho Kovača in njegovo ženo iz Bržan pri Št.

Janžu umorjena. Ležala sta nekaj metrov drug od drugega. Marija Kovač je ležala z glavo v vodi, na njenega moža pa je voda nanesla že nekaj listja. Dognalo se je, da je bil Miha Kovač trikrat udarjen po glavi, in sicer od zadaj. Glava mu je bila vsa razbita. Njegova žena je bila udarjena na čelo. Pri ubitem Miho Kovaču so našli 40 vin. in 2 noža. Zapustila sta dva sina in eno hčer.

Slovenske zmage pri občinskih volitvah na Koroškem. V Borovljah so zmagali Slovenci v I. in II. razredu, bili bi tudi v III. pa je zadržal mnogo volilcev visok sneg, ki je zamel vsa pota. — V Djekšah so zmagali Slovenci v I. in II. razredu. III. ni volil. — Zmagali so Slovenci na celi črti v Hodišah. — Tudi v Šmihelu nad Pliberkom so zmagali brez vsakega boja. — V Rudah so si osvojili prvokrat III. razred, v Žitarivasi pa po hudem boju II. razred, v tej občini je doma znani Seifriz, državni poslanec. Slovenci tedaj na Koroškem veselo napredujejo. Slava vsem zavednim braniteljem pravic slovenskega ljudstva v Korošanu!

Društvene novice.

Občni zbor čitalnice se je vršil v nedeljo, dne 13. t. m. V odbor so se volili per acclamationem, gg.: M. Balon, B. Kunej, A. Levak, J. Mešiček, dr. J. Strašek, S. Wutt in I. Zupan. Nato se je sestavil odbor, in sicer: predsednik: g. Ign. Zupan, učitelj in kopalniški ravnatelj v Brežicah; njega namestnik: g. Josip Mešiček; tajnik: g. B. Kunej; blagajnik: g. M. Balon. Namestnika: g. A. Ivanetič in g. I. Polanšek. Rač. pregledovalca sta gg. R. Brovet in Fr. Lipej.

Novemu odboru polagoma na srce, da se vendar že enkrat loti vprašanja ustanovitve javne ljudske knjižnice; knjig ne bode težko dobiti, ako vsakdo stori svojo dolžnost. — Pri prvi odborovi seji, dne 14. t. m. se je sklenilo delovati z vsemi močmi na to, da se ustanovi v Brežicah otroški vrtec.

Gregorčičev večer, prirejen od našega delavnega sokol. društva se je vršil v nedeljo dne 13. t. m. Sokoli so se udeležili večera v društvenem kroju; došlo je mnogo odličnega občinstva, tudi iz okolice. Profesor g. dr. Vrstvšek iz Maribora je temeljito in z vznesenimi besedami predaval o našem pesniku — velikanu, gdč. Polanšekova je prednašala dve pesmi Simona Gregorčiča, pevski zbor pod večjim vodstvom č. g. Josipa Mešičeka in g. Ign. Zupana z gdč. Hebar in g. dr. Josipom Strašekom kot solistoma je zapel par Gregorčičevih; po končanem vsporedu pa se je razvila živahna zabava v mali dvorani.

„Sokol“ v Brežicah javlja. Na svečnico dne 2. februarja priredimo običajni III. sokolski ples. Le-ta je največja prireditev v predpustu v slovenskem Posavju. Dekoracije preskrbi dvorni kraljevi tapetur gospod B—k iz Belegagrada. Narodni dom bo

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrope tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

spremenjen v čarobni pomladanski raj. Vojaška godba iz Zagreba bo priredila pred sijajnim plesom velik slovenski koncert. Vsak udeležencev dobi od društva pri vstopu lep spomin.

Železniška zveza proti Zidanem mostu in Zagrebu je ugodna; mnogo gostov je že pripravljenih.

Slovenci vkup! — Hrvati, Kranjci in Štajerci vkup na naše kulturno središče!

Občni zbor telovad. društva «Sokol» v Brežicah se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani narodnega doma. Spored: Poročilo staroste, tajnika, blagajnika in načelnika, volitev novega odbora in slučajnosti. Opozarjamo vse člane, da se gotovo udeleže občnega zbora. Na zdar!

Veteranski ples se je vršil v «Narodnem domu» v nedeljo, dne 6. t. m. in se je prav imenitno obnesel. Pred plesom je bil koncert proizvajan od oddelka vojaške godbe iz Karlovca, potem šaljiva tombola, nato pa se je začelo rajati, ples je trajal do ranega jutra. Odbor z načelnikom g. Josipom Uršič zasluži priznanje v polni meri. Veteranci s svojimi družinami so prišli iz bližje in daljne okolice.

Gledališče v Brežicah. [Konec.] Tudi dr. Veselko je s svojim živahnijšim igranjem mnogo napredoval, tudi on ima mnogo zaslug za dober uspeh igre. O Cvetani pa je splošna sodba, da je svojo težavno ulogo koketne navihane igralke izborna rešila in pokazala izredni svoj talent za gledališko igranje.

V drugem dejanju smo v gostilni gospe Puc, kjer se prav kmalu začne predstava «Rokovnjačev». Dr. Pacek vzbuja s svojimi dovtipi v družbi Radoslava in dr. Veselka mnogo veselosti. Pri drugih mizah se tudi zbirajo poslušalci. Brhka natakaraica s katero se šali dr. Pacek nosi pivo na mize. Brenk prižene cigane, ki kar hitro zapojejo in svirajo na gosli. Potem pa še pristopijo dražestne pevke in vse zapoje ob spretnem spremljevanju glasovirja v veselem krogu velik ženski zbor «Mladenkam». Od veselja nam je utripalo srce, ko smo slišali ter videli vse to.

Prične se igra Rokovnjačev. Cvetan je prav izvrstno markiral Mozola in s svojo družbo pokazal kako potujoče gledališke družbe takozvane «šmire» po malih krajih igrajo. Med to igro pa zginejo in pobegnejo cigani. Radoslav se hučuje nad Brenkom, ki ni pazil na svoje jetnike, ampak le pil in ga imenuje tepca in odide. Brenk si potolaži svojo strašno jezo nad to psovko s par kozarci, ki mu jih nalije Anica, odkriva tej na kolenih v presmešnem prizoru svojo ljubezen in se odloči Anici na ljubo, ker bo prišel jutri sodni inšpektor, loviti cigane. Njegov kuplet o praksi, ktero ima le on, doseže vrhunec efekta. Radoslav in Anica se prepirata in ločita, vsled česar je Anica nad vse nesrečna.

V tretjem dejanju nastopi sodni inšpektor, ki nadzoruje sodnijo. Radoslav dobi ravno brzojavko, da je nadsodišče oprostilo cigane. Brenk pretrga zapisnik jetnikov ter javi, da ima štiri cigane v zaporu in vse v najlepšem redu. Na Radoslavovo poročilo o oproščenju ciganov zaukaže nadzornik privedi cigane. Radoslav pa odbeži skozi okno, ker mu je ravnokar dr. Pacek sporočil, da je Anica izginila in se najbrž vtopila. Vzbuji se mu znova ljubezen do nje ter jo hiti iskati. Med tem privede Brenk krive cigane, ker pravih

ujeti ni mogel, to pa so gledališka družba in Anica Puc, ki so se v cigane preoblekli, da rešijo Radoslava in Brenka pred nadzornikom iz zadrege. — Nadzornik je kot izvežban igravec pokazal z najboljšim učinkom postaviti in značaj strogega in pedantnega sodnijskega uradnika, posebno ko še h krivim ciganom privede orožnik pravcete ravno zopet vjete cigane. V tej zmešnjavi spozna Radoslav, ki se je vrnil od svojega brezuspešnega iskanja med krivimi cigani preoblečeno Anico, prosi jo odpuščanja in se pred nadzornikom, Anično materjo, ki je prav dobro predstavljala malomestno vročekrvno gostilničarko, in intrigantnim dr. Veselkom, z Anico zaroči. Čestitke, splošno veselje, ples. Brenk odpove službo jetničarja nadzorniku in se predstavi kot dr. Veselko — koncipient. Zavesa pade, konec igre.

Burno odobravanje. Dal Bog, da nam priredi brežiški Sokol še mnogo takih zabavnih večerov.

Balkan, jugoslovansko akad. ferijalno društvo z ljudsko-izobraževalnim programom se je osnovalo v Trstu.

V Pragi se snujeta dve novi jugoslovanski društvi namreč: Jugoslovansko dijaško umetniško društvo «Vila» in «Jugoslovansko pevsko društvo».

Smešnice.

A.: «Joj, joj, kaj bo to, toliko snega, kaj bo iz tega!»

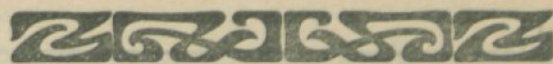
B.: «E, kaj, — voda!»

Miha: Ali res ne smejo kmeti več zahajati v Pufštein?

Da, dragi moj Nacek, pač pa se vabijo še vedno v nemške trgovine Matheis i. t. d.

Listnica uredništva.

Cenjene dopisnike se prosi, da se kolikor mogoče zanimajo za list ter da so vsi dopisi resnične vsebine, brez vsake polemike.

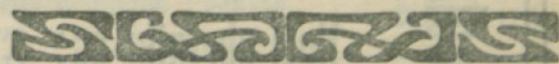

Herman Klabučar

klepar in krovec s škli in eternitom

☞ ☐ v Krškem. ☐ ☞

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzojave in telefone i. t. d.

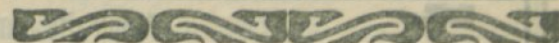

Zobozdravnik

Vsa zobozdravniška opravila, kakor plombe, umetno zobe, zobovjete, izvršuje solidno in po ceni 3—3

Dr. A. Kaisersberger v Krškem.

☞ Plombe od 4 krone naprej. ☞

Okr. hranilnica v Kozjem

uraduje vsak četrtek od 9. ure dopoldne naprej,

obrestuje vloge po 4.25% in plačuje rentni davek sama,

posojuje proti vknjižbi po 5% proti poljubnem vračilu.

Za varnost hranilnih vlog jamči kozjanski okr. in rezervni sklad hranilnice. 1—4

Stavbinska zadruga

„Lastni Dom“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5½% do 6% in se vrača proti ½% do 2% amortizaciji.

Dr. Ivan Benkovič, predsednik.

Dr. Josip Strašek, podpredsednik.

Josip Agreš, tajnik.

M. Balon, blagajnik.

B. Kunej, Josip Uršič, Iv. Mastnak.

Maksimilijan Hierländer

edini narodni svečar in medicar

☞ ☐ v Brežicah ☐ ☞

prilporeča prečastiti duhovščini, p. n. trgovcem in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnih in priznanih najboljših voščenihi sveč, katere izdeluje sam po najnižji ceni ter lahko postreže slav. občinstvu sploh z vsemi v njegovo stroko spadajočimi rečmi najboljša kakovosti. V zalogi je tudi najfinjša rimsko kadilo, katero se rabi pri božjem grobu v Jeruzalemu. po primeroma zelo nizki ceni. 2—2

Dr. Jos. Strašek

distriktni zdravnik v Brežicah

☞ naznanja, da izvršuje vsa zobozdravniška dela ter si je v to svrhu vse strokovne stvari nabavil. 2—2

☞ Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni! ☞

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovinci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlačí!
Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Vincenc Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medičar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, mizar Frid. Medved, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljar Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

➡ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ➡

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krivi, hodi Slovencu ponosi!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, specerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina
„Pri novem svetu“

Jos. Boecio
v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnena blaga z moškimi in ženskimi perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga specerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

Izvoz jajec na debelo.

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

spominjajte se družbe

Slovinci!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigoveznicu po zmernih cenah.

POSODJILNICA V BREŽICAH

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti $5\frac{1}{2}\%$ ali 6% obrestovanju;
obrestuje hranilne vloge s $4\frac{1}{2}\%$ (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;
uradnje vsak pondeljek in četrtek od $8\frac{1}{2}$ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;
ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.
Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadružnikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.